

I. Børringbo
varlig redaktørErling Kjekstad
Politisk redaktørJohn Kvadsheim
Nyhetsredaktør

102392

Nasjonal

4/5-92.

UTFORD-
RINGER I
KØ: Det er in-
gen gjennom-
tenkt europe-
isk politikk for
hvordan høy-
re-ekstremis-
tiske beveg-
ser skal møtes,
og heller ikke
for hva man
har tenkt å
gjøre med øk-
ende fattig-
dom og for-
skjeller innad
i Europa, og
med fattige
millioner som
banker på
vesteuropeiske
dører.

Utfordring for Europa

KOMMENTAR

KARI
GÅSVATN

Heldigvis har EF-debattanter over nesten hele spekteret tatt avstand fra Frps brosjyre hvor EF-motstandere kobles til Nasjonal Samling. Også ungdommene som laget den, vil kanskje etter hvert skjøne at Nasjonal Samling ikke var en alminnelig stopp-innvandringen-bevegelse, men del av en ideologi med forakt for svakhet som bærende element. Det var en herrefolkets ideologi med dyrkelse av den sterke fører, og den gikk på tvers av alt vi forbinder med humanisme og solidaritet.

De mest smakløse merkelapper er nå forhåpentligvis ute av debatten. Det kan bli utgangspunkt for å diskutere det EF-tilhengere og EF-motstandere flest har felles interesse av: Hvordan forhindre at totalitære, nazilignende menneskesyn igjen dukker opp og begynner å prege europeisk politikk? Høyre-ekstremisme gjør seg alt gjeldende, ikke bare som utgrupper som driver vold mot innvandrere, men i form av politiske partier som vinner sjokkerende stor tilslutning ved valg. Både EF-tilhengere og EF-motstandere er urolige over denne utviklingen, og vil tjene på en nyansert debatt hvor motpartens motiver ikke trekkes i tvil.

Ap-sekretær Thorbjørn Jagland har sagt at den store faren ikke er et

Europa som samles, men ett som sprekker opp igjen i nasjonalisme. Mange setter sitt håp til felles-europeiske politiske organer.

Andre tviler på om felles institusjoner i seg selv er noen garanti mot høyre-ekstreme krefter. 30-tallet var jo ikke først og fremst preget av nasjonale grupperinger i strid med hverandre, men av en nasjonalistisk ideologi med felles symboler og enkel demagogi.

Det er vanskelig å tenke seg at noe slikt igjen får bred tilslutning i Europa. Men dagens mange høyre-orienterte grupper ernærer seg av den samme politiske frustrasjon og avmakt som den gangen.

Trygghet for arbeid og inntekt er sannsynligvis det aller mest effektive bidrag til å demme opp for høyre-ekstremistisk opprør, uavhengig av farten og styrken i EF-integrasjonen. Det hjelper lite å avskaffe det «demokratiske underskudd» i EF og gi mer makt til EF-parlamentet, dersom store grupper føler apati overfor etablerte politiske partier.

I et TV-program nylig så vi at nazi-sympatisører like gjerne vil bli valgt inn i EF-parlamentet som i de enkelte lands nasjonalforsamlinger. Og hva hjelper det om demokratisk innstilte parlamentarikere reiser fram og tilbake til Brussel og Strasbourg på første klasse dersom arbeidsledige, innvandrere og andre utsatte og svake grupper føler at ingen taler deres sak der? Opprør og motreaksjoner kan komme fra mange hold og ikke bare med høyre-ekstremt fortegn.

Knappt noe etablert politisk parti i Europa, Norge inkludert, har noen gjennomtenkt politikk overfor høy-

re-ekstremisme og rasisme. De lukker øynene for problemet, mens i hvert fall noen har tendens til å ta opp i seg små elementer av tankegodset, for å vinne tilbake stemmer.

Langt færre snakker om at vi må lære å leve side om side med innvandrere som alt er etablert i Europa med sin kultur og etniske bakgrunn.

Europeiske politikere har heller ikke tenkt gjennom hvordan de vil møte utfordringen fra de fattige millioner fra øst og fra den tredje verden som vil banke på den vest-europeiske dør i åra framover. Felles innvandringsregler er ikke noe svar, så lenge gapet i levestandard er så enormt.

«Neppe noen kraft i verden kan stoppe de 75 millionene mennesker som idag er på vandring fra et land til det neste, og som i morgen har kurs for den rike verden,» sa en spesialrådgiver for FN, Mabub ul Haq, nylig til nyhetsbyrået IPS.

Hvem har eiendomsrett på Europa? Er det en eiendomsrett som kan forsvares?

Politikere flest virker heller ikke særlig bekymret for at fattigdommen og forskjellene mellom folk øker også innad i Europa. Mange vil spørre om en slik utvikling er i tråd med det vi liker å kalle europeisk sivilisasjon. Ingen kan si sikkert hvordan utviklingen vil slå ut politisk, men det er strutsepolitikk å ikke tro den fører til opprør i en eller annen form. Maktarroganse og sosial ulikhet slår alltid tilbake.

Europeisk demokrati utfordres på mange fronter, ikke bare fra høyre-orienterte bevegelse. Finnes det løsninger? De ligger i hvert fall ikke i billig og smakløs propaganda.